

**„Problemy związane z piciem alkoholu,
używaniem narkotyków
i przemocą rówieśniczą w szkole w ocenie
uczniów - wnioski”**

Wnioski z badania wraz z analizą porównawczą lat 2007, 2011 i 2015.

1. **Problemy związane z piciem alkoholu, używaniem narkotyków i przemocą rówieśniczą w szkole w ocenie uczniów:**

1. Badanie przeprowadzono na **reprezentatywnej próbie losowej** uczniów 30 klas (po 10 klas z każdego rocznika). W badaniu uczestniczyli uczniowie wylosowanych klas VI szkół podstawowych oraz klas I i III gimnazjów działających na terenie miasta i gminy Police.
2. W badaniu zadano uczniom pytanie: **Co ich zdaniem najbardziej liczy się w życiu?** Odpowiadając mogli wskazać jedną, dwie lub trzy najważniejsze dla nich wartości. Z podanej listy lub uzupełnić ją wartościami istotnymi z ich punktu widzenia. W przypadku uczniów klas szóstych najważniejszą wartością okazało zdrowie (55,7%), a następnie dobre wykształcenie (41,1%). Ważne dla młodych ludzi okazała się także miłość (37,5%). W przypadku uczniów klas pierwszych gimnazjum najważniejszą wartością okazało się zdrowie, a także miłość i dobre wykształcenie. Rzadziej natomiast badani wskazywali szczęśliwą rodzinę, przyjaźń, pieniądze oraz spełnianie marzeń. **W populacji uczniów klas trzecich gimnazjum najważniejszą wartością okazało się zdrowie, w dalszej kolejności wykształcenie oraz miłość.** Uczniowie z tego rocznika nieco częściej niż ich młodszy koledzy wymieniali ciekawą pracę oraz pieniądze. Znacznie mniej popularna była wśród nich także taka wartość jak wiara/religia.
3. W klasach szóstych SP zaledwie 0,6% uczniów wskazało, że nie spędza wolnego czasu przed komputerem, w klasach pierwszych gimnazjum nikt z badanych nie udzielił takiej odpowiedzi, natomiast w klasach trzecich gimnazjum odnotowano 0,5% takich odpowiedzi. To wynik gorszy niż ten, który odnotowano 8 lat wcześniej - wówczas odsetki te wynosiły odpowiednio: 7,9% w klasach szóstych, 5,7% w klasach pierwszych gimnazjum i 4,1% w klasach trzecich. **Porównanie odsetków uczniów, którzy bardzo często tj. prawie codziennie spędzają czas przed komputerem wskazuje, że: w klasach szóstych SP w roku 2007 tacy uczniowie stanowili 56,5%, w roku 2011 - 65,1%, a w roku 2015 – 60%.**

W klasach pierwszych gimnazjum jest to wzrost od roku 2007 do 2011 z 61,9% do 77% a następnie spadek w roku 2015 do 64,5%. W klasach trzecich w roku 2007 odsetek osób, które bardzo często spędzają czas wolny przed komputerem wynosił 72,8%, w roku 2011 wzrósł on do 83,5%, a w roku 2015 spadł do 75,7%.

4. **We wszystkich badanych rocznikach uczniowie przyznają, że najczęściej stosowaną przez nich formą przemocy w szkole jest używanie (w ciągu ostatnich 12 miesięcy) wulgarnych słów wobec kolegów/koleżanek.** W klasach szóstych przynajmniej raz w tygodniu w taki sposób zachowywało się ponad 17% uczniów, natomiast w pierwszych i trzecich gimnazjum istotnie więcej: ponad 22% i 36%. **Z wiekiem obserwujemy więc nasilanie się zjawiska przemocy werbalnej.** Drugą najczęściej pojawiającą się formą przemocy (perspektywa sprawcy) jest **celowe popchnięcie kolegi/koleżanki,**

wywrócenie lub podstawienie nogi. Takie zachowania częściej podejmowali uczniowie klas szóstych. Przynajmniej raz w roku celowo popchnęło lub wywróciło koleżankę/kolegę ponad 39% szóstoklasistów, ponad 28% uczniów klas pierwszych oraz ponad 30% badanych z klas trzecich. Z wiekiem rośnie nasilenie przemocy polegającej na wywieraniu presji rówieśniczej dotyczącej używania takich substancji jak alkohol czy papierosy. W klasach szóstych odsetek osób, którym zdarzyło się namawiać do picia alkoholu wynosił nieco ponad 1%, w klasach pierwszych gimnazjum - ponad 4%, zaś w trzecich –ponad 7%.

5. Wśród uczniów klas szóstych około 30% stwierdziło, że nauczyciel w ostatnim roku przed badaniem używał wobec nich słów obraźliwych. O wyśmiewaniu się pisało 16,6% badanych. 14,9% uczniów stwierdziło, że nauczyciel w analizowanym okresie przynajmniej raz popchnął ich lub szarpnął. Jeśli porównamy wyniki z wynikami z 2011 roku, okazuje się, że około 30% uczniów, stwierdziło, że w roku poprzedzającym badanie nauczyciel użył wobec nich słów obraźliwych, ponad 17%, że wyśmiewał ich, a 1,2% - uderzył. **Nie odnotowano więc istotnej zmiany w tym zakresie.**

Wśród uczniów klas pierwszych gimnazjum 24,6% osób stwierdziło, że nauczyciel przynajmniej raz lub kilka razy w roku używał wobec nich słów obraźliwych. O wyśmiewaniu się pisało ponad 20% badanych. Niemal 8% uczniów stwierdziło, że nauczyciel przynajmniej raz w ostatnim roku popchnął ich lub szarpnął. Jeśli porównamy wyniki z wynikami z 2011 roku, okazuje się, że wówczas ponad 36% uczniów, stwierdziło, że w roku poprzedzającym badanie nauczyciel użył wobec nich słów obraźliwych, 23,3% -że wyśmiewał, a 8,4%, że uderzył. **Wyniki w klasach pierwszych wskazują więc na poprawę sytuacji w tym zakresie. Wśród uczniów klas trzecich gimnazjum ponad 52% stwierdziło, że nauczyciel przynajmniej raz w roku używał wobec nich słów obraźliwych. O wyśmiewaniu się z taką częstotliwością pisało ponad 38% badanych.** Ponad 7% uczniów stwierdziło, że nauczyciel popchnął ich lub szarpnął. 17,8% uczniów stwierdziło, że nauczyciel użył wobec nich słów wulgarnych (raz lub kilka razy w roku albo częściej).

Jeśli porównamy wyniki z wynikami z 2011 roku, okazuje się, że wówczas około 40% uczniów, stwierdziło, że w roku poprzedzającym badanie nauczyciel użył wobec nich słów obraźliwych, około 30% że wyśmiewał się a 11,2%, że uderzył. **To wyniki wskazujące na brak poprawy, zwłaszcza w zakresie doświadczeń dotyczących przemocy werbalnej pomiędzy nauczycielami i szesnastoletnimi uczniami.**

6. **W badaniu stwierdzono istotną różnicę pod względem oceny klimatu szkoły pomiędzy klasami pierwszymi gimnazjum oraz trzecimi gimnazjum.** W klasach szóstych ocena ta była podobna jak w pierwszych gimnazjum. Nie odnotowano również różnicy pomiędzy klasami szóstymi SP i trzecimi gimnazjum w tym zakresie. **w klasach szóstych SP klimat szkoły został oceniony istotnie wyżej przez dziewczęta niż przez chłopców.** W pozostałych rocznikach nie odnotowano istotnych różnic pomiędzy płciami w tym zakresie.

Porównanie wyników z roku 2011 wskazuje, że 4 lata temu uczniowie ocenili klimat szkoły, w której się uczyli istotnie niżej niż w niniejszym badaniu.

W roku 2007 ocena klimatu społecznego szkoły była jeszcze niższa. **Wynik z roku 2015 należy więc uznać za optymistyczny**, warto w kolejnych badaniach obserwować, czy ten pozytywny trend utrzyma się.

7. W roku 2015 odnotowano istotny spadek odsetka osób po inicjacji nikotynowej w klasach szóstych i pierwszych i trzecich gimnazjum. Jest on szczególnie wyraźny pomiędzy rokiem 2011 a 2015. W analizowanym okresie odnotowano także spadek odsetka osób palących w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Jest on szczególnie wyraźny w klasach pierwszych gimnazjum pomiędzy rokiem 2011 a 2015 (z 59,4% do 30,4%). Zanotowano także spadek odsetka palących w ostatnim miesiącu: z 6,5% do 4% pomiędzy rokiem 2007 a 2015 w klasach szóstych, pomiędzy rokiem 2011 a 2015 w klasach pierwszych gimnazjum oraz pomiędzy rokiem 2007 i 2015 w klasach trzecich gimnazjum: z 49,1% do 32,5%. Wyniki wskazują na znaczące ograniczenie palenia papierosów we wszystkich badanych rocznikach w skali ostatnich 8 lat.

8. W roku 2015 odnotowano istotny spadek odsetka uczniów, którzy mają za sobą inicjację alkoholową w klasach szóstych SP pomiędzy rokiem 2007 a 2015. W klasach pierwszych gimnazjum rozpowszechnienie picia alkoholu w życiu był istotnie niższy w roku 2015 w porównaniu z rokiem 2007 jak i 2011. Spadek odsetka pijących odnotowano także w klasach trzecich, był on istotny pomiędzy rokiem 2007 a 2015.

Pomiędzy rokiem 2007 a 2015 odnotowano istotny spadek odsetka pijących napoje alkoholowe uczniów szóstych klas SP, podobną tendencję zanotowano także w klasach pierwszych i trzecich gimnazjum. Pomiędzy rokiem 2007 i 2015 odnotowano także istotny spadek odsetka uczniów, którzy pili alkohol w ostatnim miesiącu przed badaniem w klasach szóstych SP oraz pierwszych i trzecich gimnazjum. W klasach trzecich istotny był także spadek odsetka uczniów pijących alkohol w ostatnim miesiącu pomiędzy rokiem 2011 i 2015.

9. W szóstych klasach szkół podstawowych w roku 2015 nie odnotowano uczniów regularnie pijących ani często pijących. Sytuacja ta zmienia się jednak wraz z wiekiem badanych. W grupie uczniów pierwszych klas gimnazjum 5,4% deklaruje, iż pije alkohol 3 – 9 razy w miesiącu. Odsetek regularnie pijących tj. 10 i więcej razy w miesiącu – sięga tu 1,5%. W najstarszej frakcji wiekowej odsetki te zdecydowanie rosną. W populacji „trzecioklasistów” kończących naukę w gimnazjum co szósty badany uczeń (16%) pije alkohol często (3-6 razy w miesiącu). Regularnie pijący stanowią 6,2% tej frakcji wiekowej. Dla porównania, w roku 2011 regularnie pijący w ostatnim miesiącu stanowili 0% w klasach szóstych SP, w klasach pierwszych gimnazjum 4,7%, zaś w klasach trzecich - 5,7%.

10. We wszystkich analizowanych okresach odnotowano pod względem rozpowszechnienia upijania się istotne różnice pomiędzy płciami. **Zdecydowanie wyższe były odsetki upijających się dziewcząt np. w**

ostatnim miesiącu przed badaniem upiło się 22,6% z nich, a w grupie chłopców 13,4%.

Uwagę zwraca znaczny wzrost odsetka upijających się dziewcząt i chłopców w porównaniu z klasami pierwszymi gimnazjum. Wzrost ten jest równie dynamiczny w grupie uczennic, jak i populacji uczniów: z 14,3% do 50% w ostatnim roku w przypadku dziewcząt i z 5,6% do 27,8% w przypadku chłopców. Odsetek dziewcząt upijających się w ostatnim miesiącu wzrasta pomiędzy klasą pierwszą a trzecią z 9,2% do 22,6%, a w grupie chłopców z 4,7% do 13,4%.

11. Pomiedzy rokiem 2007 a 2015 odnotowano istotny spadek odsetka uczniów, którzy upili się przynajmniej raz w zyciu w klasach szóstych SP, odnotowano także spadek odsetka upijających się w klasach pierwszych i trzecich gimnazjum pomiedzy rokiem 2007 i 2015 oraz 2011 i 2015.

Odnotowano istotny spadek odsetka uczniów, którzy upili się w ostatnim roku przed badaniem w klasach szóstych SP pomiedzy rokiem 2007 a 2015. Wyraźny spadek odsetka upijających się w ostatnim roku odnotowano pomiedzy rokiem 2011 i 2015 w klasach pierwszych gimnazjum- z 33,5% w roku 2011 do 9,2% w 2015. W klasach trzecich pomiedzy rokiem 2007 i 2015 był to spadek z 63,3% do 38,2%. Odnotowano istotny spadek odsetka uczniów, którzy upili się w ostatnim miesiącu przed badaniem w klasach trzecich gimnazjum pomiedzy rokiem 2007 a 2015: z 37,8% do 17,7%. W klasach pierwszych taki spadek nastąpił pomiedzy rokiem 2011 a 2015.).

12. Wśród uczniów klas szóstych szkół podstawowych odsetek tych, którzy przynajmniej raz w zyciu używali narkotyków wynosił 5,1%. Odnotowano 6% chłopców którzy mieli takie doświadczenie, wśród dziewcząt -3,9%. Odnotowana różnica nie jest istotna statystycznie. W pierwszych klasach gimnazjum do używania narkotyków przyznaje się już co dziesiąty badany uczeń (9,7%). Oznacza to niemal dwukrotny wzrost odsetka badanych sięgających po narkotyki - w porównaniu z wynikami uczniów klas szóstych SP. Odsetek dziewcząt z klas pierwszych gimnazjum, które przynajmniej raz w zyciu używały jakiegoś narkotyku jest podobny jak odsetek chłopców – 11,9% vs. 8,2%. W klasach trzecich gimnazjum odnotowano „skokowy” ponad 2-krotny wzrost odsetka uczniów, którzy choć raz w zyciu sięgnęli po narkotyk (31,5%) w porównaniu z wynikami uczniów klas pierwszych gimnazjalnych (11,9%). Różnica pomiedzy odsetkami używających narkotyków w klasach pierwszych i trzecich jest istotna statystycznie. Nie odnotowano różnic w zakresie rozpowszechnienia używania narkotyków ze względu na płeć.
13. W badaniu poddano także analizie używanie (w skali całego zycia) tzw. **dopalaczy**. Nie odnotowano znaczącej różnicy w zakresie rozpowszechnienia używania dopalaczy w klasach szóstych SP oraz pierwszych gimnazjum i trzecich gimnazjum.

Różnice pomiedzy odsetkami dziewcząt i chłopców używających dopalaczy odnotowano w klasach trzecich gimnazjum. Odsetek używających chłopców

jest tu niemal ośmiokrotnie wyższy niż odsetek używających dziewcząt (9,3% vs. 1,2%). W roku 2015 odnotowano znaczący spadek odsetka osób używających dopalaczy w porównaniu z rokiem 2011 w klasach pierwszych gimnazjum: z 11,7% do 1,4% oraz w klasach trzecich gimnazjum: z 14,3% do 5,5%. Odnotowano w obu rocznikach gimnazjalnych znaczący spadek odsetków używających dopalaczy wśród dziewcząt i chłopców. Wśród szesnastoletnich uczennic był to spadek z 8,4% do 1,2%, a w grupie chłopców z 20% do 9,3%.

14. Na uwagę zasługuje dynamika wzrostu odsetków osób używających marihuany w ciągu życia pomiędzy klasą pierwszą gimnazjum a trzecią gimnazjum: z 7,1% do 26,5%. Porównanie wyników z danymi z roku 2011 wskazuje, że spadł nieco odsetek uczniów klas trzecich używających marihuanę w życiu: z 33,9% do 26,5%. W grupie dziewcząt odsetek osób, które używały marihuany co najmniej raz w życiu wynosił w roku 2011- 25,2% zaś w roku 2015 - 23,8%, w grupie chłopców odpowiednio w roku 2011- 40%, a w roku 2015 - 24,7%. Znaczący spadek odsetka używających w klasach trzecich w roku 2015 wiąże się więc ze zmniejszeniem liczby sięgających po tę substancję wśród chłopców. Porównanie wyników dotyczących rozpowszechnienia używania narkotyków w roku 2007, 2011 i 2015 wskazują, że:

Odnotowano istotny spadek odsetka uczniów, którzy używali narkotyków przynajmniej raz w życiu w klasach pierwszych pomiędzy rokiem 2011 i 2015. W klasach trzecich gimnazjum odnotowano taką różnicę pomiędzy rokiem 2007 i 2015 (spadek z 47,3% do 31,5%), nie odnotowano różnicy pomiędzy rokiem 2011 i 2015.

Poziom rozpowszechnienia używania narkotyków w klasach szóstych porównywalny z rokiem 2007 – po narkotyki przynajmniej raz w roku sięgnął co dwudziesty uczeń z tego rocznika. W roku 2011 odsetek ten był nieco niższy - 1,9%.

15. W badaniu stwierdzono istotną różnicę pomiędzy akceptacją mitów dotyczących alkoholu pomiędzy uczniami klas szóstych szkoły podstawowej, a uczniami klas pierwszych gimnazjum oraz klas pierwszych i trzecich gimnazjum. Odnotowano pod tym względem także istotne różnice pomiędzy klasami szóstymi i trzecimi gimnazjum. Akceptacja mitów dotyczących alkoholu była najniższa wśród trzynastolatków, a najwyższa wśród szesnastolatków. Porównania wskazują, że w 2011 roku podobny odsetek szesnastolatków był przekonany, że nie można dobrze bawić się bez alkoholu – 8,6% szesnastolatków, zaś w roku 2015 - 6,1%. W roku 2011 8,3% szesnastolatków nie zgodziło się ze stwierdzeniem, że picie alkoholu często sprzyja przemocy, w roku 2015 - 13,2% respondentów. Z wiekiem wyraźnie rosną odsetki badanych przekonanych o pozytywnym działaniu alkoholu: o tym, że działa on odprężająco było przekonanych 48,8% szesnastolatków, o tym, że po alkoholu człowiek staje się bardziej towarzyski – 37,1%. Przekonanie, że alkohol dodaje pewności siebie podziela ponad 80% szesnastolatków.

16. Przedmiotem badania były także przekonania uczniów dotyczące stosowania przemocy w relacjach międzyludzkich, zwłaszcza tego czy pewne jej formy w pewnych sytuacjach młodzież uważa za usprawiedliwione. Respondentów poproszono, aby odnieśli się sześciu stwierdzeń mając do dyspozycji skalę od „zdecydowanie nie” do „zdecydowanie tak”. Rozkład odpowiedzi przedstawiono w kolejnych tabelach.
17. Wraz z wiekiem badanych rośnie odsetek osób przekonanych, że niektórych konfliktów nie da się rozwiązać inaczej niż przy użyciu siły i gróźb - wzrost z 13,8% do 27,2%. Ponad 40% szesnastolatków podziela przekonanie, że żyjemy w czasach ostrej rywalizacji i ci którzy sobie nie radzą, muszą liczyć tylko na siebie. W grupie trzynastolatków taką opinię podzielało 27,3%. Przekonanie, że to normalne, że młodzież rozmawia ze sobą wulgarnym językiem podzieliło ponad 73% uczniów klas trzecich i istotnie mniej – ponad 55% uczniów klas szóstych. Przekonanie racjonalizujące wykluczanie uczniów mających trudność w nawiązaniu kontaktu z grupą podzieliło nieco ponad 33% trzynastolatków i ponad 47% szesnastolatków.
18. Respondenci wypowiedzieli się w badaniu również na temat negatywnych doświadczeń będących następstwem picia przez nich alkoholu w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. W roku 2011 najczęściej w tym kontekście wskazywali oni na problemy w nauce, z przyjaciółmi, nauczycielami lub rodzicami. W badaniu realizowanym w roku 2007 częściej respondenci, którzy pili alkohol w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniami pisali o takich negatywnych konsekwencjach picia jak bójka, a także kłopoty z policją (w klasach trzecich gimnazjum). W roku 2015 najczęściej jako konsekwencje picia wskazywane były przez uczniów poważne problemy z rodzicami, z przyjaciółmi, z nauczycielami oraz gorsze wyniki w nauce. Problemy z rodzicami najczęściej zgłaszali pijący w ostatnim roku uczniowie klas szóstych SP oraz klas trzecich gimnazjum. Szesnastolatkowie częściej niż pozostali uczniowie wskazywali, że w ostatnim roku doświadczyli takich konsekwencji picia jak problemy z policją.
19. W opinii uczniów polickich szkół papierosy to jedna z najbardziej dostępnych substancji dla młodzieży. Jako łatwe ich zdobycie określiło 46,2% trzynastolatków, 67% uczniów klas pierwszych gimnazjum oraz 84,5% uczniów klas trzecich gimnazjum. Dla porównania w roku 2011 papierosy jako łatwe do zdobycia oceniło 52,5% uczniów klas szóstych SP, 75,8% uczniów klas pierwszych oraz 88,8% uczniów klas trzecich gimnazjum. W przypadku najmłodszych badanych można więc mówić w roku 2015 o nieznacznym pogorszeniu sytuacji w ocenie dostępności papierosów dla młodzieży. Także piwo to jedna z najbardziej dostępnych substancji dla młodzieży. Jako łatwe ich zdobycie określiło 32,6% trzynastolatków, 52,6% uczniów klas pierwszych gimnazjum oraz 80% uczniów klas trzecich gimnazjum. Dla porównania w roku 2011 piwo jako łatwe do zdobycia oceniło 40,5% uczniów klas szóstych SP, 61,7% uczniów klas pierwszych oraz 84,8% uczniów klas trzecich gimnazjum.

W przypadku uczniów klas szóstych SP oraz pierwszych gimnazjum można więc mówić w roku 2015 o poprawie sytuacji w ocenie dostępności piwa dla młodzieży.

Wino to kolejny łatwo dostępny napój alkoholowy dla młodzieży. Jako łatwe ich zdobycie określiło 22,9% trzynastolatków, 42,7% uczniów klas pierwszych gimnazjum oraz 65,6% uczniów klas trzecich gimnazjum. Dla porównania w roku 2011 wino jako łatwe do zdobycia oceniło 26% uczniów klas szóstych SP, 44,1% uczniów klas pierwszych oraz 72,9% uczniów klas trzecich gimnazjum. W przypadku uczniów klas trzecich gimnazjum odnotowano więc poprawę sytuacji w zakresie oceny dostępności wina dla młodzieży.

W opinii uczniów polickich szkół **wódka** jest mniej dostępna dla młodzieży w tym mieście niż piwo czy wino. Jako łatwo dostępną wódkę określiło 13,2% trzynastolatków, 36% uczniów klas pierwszych gimnazjum oraz 68,4% uczniów klas trzecich gimnazjum. Dla porównania w roku 2011 wódkę jako łatwą do zdobycia oceniło 20,6% uczniów klas szóstych SP, 43% uczniów klas pierwszych oraz 70,9% uczniów klas trzecich gimnazjum.

W przypadku uczniów klas 6 SP i 1 G odnotowano więc w roku 2015 niższy odsetek osób przekonanych o łatwej dostępności wódki niż cztery lata wcześniej.

Marihuanę jako łatwo dostępną uznało 2,8% trzynastolatków, 11,8% uczniów klas pierwszych gimnazjum oraz 35,1% uczniów klas trzecich gimnazjum. Dla porównania w roku 2011 marihuanę i haszysz jako łatwe do zdobycia oceniło 5,1% uczniów klas szóstych SP, 14,7% uczniów klas pierwszych oraz 36,7% uczniów klas trzecich gimnazjum. Oznacza to, że ocena dostępności marihuany i haszyszu w ocenach uczniów była w roku 2015 podobna do tej, jaką formułowała młodzież w roku 2011.19.

20. Porównanie wyników z danymi z roku 2011 wskazuje, że w roku 2015 niższe były odsetki uczniów klas pierwszych i trzecich gimnazjum, którzy zakupili samodzielnie w sklepie papierosy, znacząco niższe były także odsetki uczniów z tych roczników, którzy kupili piwo. Mniejszy odsetek uczniów klas szóstych SP i pierwszych gimnazjum kupił w roku 2015 w ostatnim miesiącu wino, także mniejszy odsetek uczniów klas pierwszych gimnazjum kupił wódkę. W klasach 3 G odsetek uczniów, którzy samodzielnie kupili w sklepie wódkę był w roku 2015 (14,4%) podobny jak w roku 2011 (15,8%).

Zakupu piwa w ostatnim miesiącu przez badaniem w kawiarni lub pubie nie zadeklarował nikt z uczniów klas szóstych, zaledwie 2,6% uczniów klas pierwszych gimnazjum i 16% uczniów klas trzecich gimnazjum. Nikt z uczniów klas 6 SP i klas 1 G nie zadeklarował zakupu wina w kawiarni lub pubie, w klasach trzecich takiego zakupu dokonało 2,8% uczniów. Nikt z badanych trzynastolatków nie zadeklarował zakupu wódki w kawiarni lub pubie, w klasach pierwszych do takiego zakupu przyznało się 1,6% uczniów, a w klasach trzecich gimnazjum - 7,2%.

21. W grupie szóstoklasistów 41,3% uczniów stwierdziło, że uczestniczyło w szkole w ostatnim roku w zajęciach dotyczących używania alkoholu i narkotyków. W roku 2011 odsetek takich uczniów był istotnie wyższy i wynosił ponad 52%. Częściej udział w zajęciach profilaktycznych deklarowali uczniowie klas gimnazjalnych. 75,2% szóstoklasistów uczestniczących w tego typu zajęciach, oceniło je pozytywnie (jako ciekawe), a 12,4% negatywnie (nudne). W klasach pierwszych za ciekawe zajęcia uznało 70,4% , a w klasach trzecich- 54,4%, za nudne odpowiednio: 17,9% i aż 33,8%. W przypadku klas trzecich gimnazjum odsetek uczestników zajęć, którzy ocenili je pozytywnie był niższy niż cztery lata temu i podobny jak w roku 2007.

Ponad $\frac{3}{4}$ uczestników zajęć w klasach szóstych uznało, że otrzymało podczas nich nowe i ważne dla nich wiadomości na temat problemów związanych z piciem i /lub używaniem narkotyków przez młodzież. W klasach starszych odsetki takich deklaracji wyraźnie spadają i wynoszą: 64,1% wśród pierwszoklasistów i 44,6% wśród uczniów klas trzecich gimnazjum. W starszych rocznikach stosunkowo wysokie są odsetki osób, które uznały, że takich nowych i ważnych wiadomości nie otrzymały – od 11,1% w klasach szóstych do 39,5% w klasach trzecich gimnazjum.

22. W grupie szóstoklasistów 54,8% uczniów stwierdziło, że uczestniczyło w szkole w ostatnim roku w zajęciach dotyczących problemu agresji i przemocy wśród młodzieży. W roku 2011 tacy uczniowie stanowili 46,9%. Równie często udział w takich zajęciach profilaktycznych deklarowali uczniowie klas pierwszych gimnazjum – 55,8%, w roku 2011 – istotnie mniej 45,2%. W klasach trzecich gimnazjum odsetek ten kształtował się na poziomie 46,7% , cztery lata wcześniej na poziomie - 56,3%, a w roku 2007 wynosił 55,6%. W roku 2015 odsetek szesnastolatków deklarujących udział w takich zajęciach był więc znacząco niższy.

Ponad 76% uczestników zajęć nt. agresji w klasach szóstych uznało, że otrzymało podczas nich nowe i ważne dla nich wiadomości nt. tego, jak rozwiązywać problem przemocy rówieśniczej w szkole. Odsetki takich deklaracji są znacząco niższe w klasach pierwszych (56,4%), a najniższe w trzecich (51,2%). Najbardziej krytyczni w tym względzie byli najstarsi uczniowie, którzy najczęściej wyrażali opinię, że zajęcia nie dały im praktycznej wiedzy na temat tego jak rozwiązywać, jak radzić sobie z problemem przemocy rówieśniczej w szkole (co piąty szesnastolatek).

Cztery lata temu pozytywnie na temat tego aspektu zajęć wyraziło się 71% uczestników z klas szóstych SP, 62,3% z klas pierwszych gimnazjum i 51,5% z klas trzecich gimnazjum. Wyniki odnotowano w roku 2015 należy uznać za podobne jak w roku 2011 i lepsze niż w roku 2007.

**„Problemy związane z piciem alkoholu,
używaniem narkotyków
i przemocą rówieśniczą w szkole w ocenie
rodziców - wnioski”**

II. **Problemy związane z piciem alkoholu, używaniem narkotyków i przemocą rówieśniczą w szkole w ocenie rodziców:**

1. **Prawie co czwarty rodzic ucznia VI klasy szkoły podstawowej uważa, że picie napojów alkoholowych jest poważnym problemem w szkole, w której uczy się jego dziecko (22,9% - suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” oraz „raczej tak”). Wśród rodziców uczniów I klas gimnazjalnych odnotowano zbliżony odsetek badanych, którzy podzielają tę opinię (23,3%). Odmiennego zdania była prawie połowa rodziców „szóstoklasistów” (49,2%) i niemal 2/5 rodziców uczniów z I klas gimnazjum (38,5%). Najczęściej dostrzegają ten problem rodzice uczniów kończących swoją edukację w gimnazjum. W grupie rodziców „trzecioklasistów” aż 2/5 badanych (40,7%) przyznało, że picie alkoholu przez młodzież jest poważnym problemem w szkole jego dziecka. Jedynie co czwarty miał w tej sprawie przeciwną opinię (28,5%), a co trzeci nie miał na ten temat wyrobionego zdania (30,9%).**
2. **Porównując wyniki badań z 2007, 2011 i 2015 r. możemy zauważyć istotną pozytywną zmianę, jaka dokonała się w ciągu ostatnich 4 lat w opiniach rodziców „szóstoklasistów” oraz uczniów I klas gimnazjum nt. problemu picia alkoholu przez uczniów szkoły, do której chodzi ich dziecko. W badaniach zrealizowanych w 2015 r. odnotowano istotne zmniejszenie się odsetka rodziców, którzy stwierdzili, że jest to poważny problem w szkole. W grupie rodziców uczniów VI klas szkół podstawowych odsetek badanych, którzy wyrażali taki pogląd zmniejszył się w ciągu 4 lat o prawie 1/3 (z 36% w 2011 r. do 23% w 2015 r.) W populacji rodziców „pierwszoklasistów” z polickich gimnazjów spadek ten jest jeszcze większy – z 41% w 2011 do 24% w 2015 r. Nie odnotowano zmian w percepcji problemu picia alkoholu przez młodzież szkolną wśród rodziców uczniów III klas gimnazjów. W 2015 r. podobnie jak 4 lata wcześniej 2/5 badanych w tej kategorii rodziców (41%) uważała, że jest to poważny problem w szkole, w której uczy się ich syn lub córka.**
3. **Ponad 90% rodziców „szóstoklasistów” (91,2%) uważa, że w klasie, do której chodzi ich dziecko żaden z uczniów nie upija się alkoholem. Jedynie 6,1% rodziców z tej grupy jest zdania, iż upija się kilku uczniów w klasie. Wraz z wiekiem nastolatków zmniejsza się odsetek rodziców, którzy twierdzą, że w klasie, w której uczy się ich dziecko żaden z uczniów się nie upija. W grupie rodziców uczniów I klas gimnazjum taką opinię wyraża ośmiu na dziesięciu badanych (79,8%) a wśród rodziców „trzecioklasistów” już tylko co trzeci respondent (35,6%). Jednocześnie istotnie wzrasta grupa rodziców, którzy uważają, że w klasie ich dziecka upija się kilku uczniów (w I kl. gimnazjum – 14,7% a wśród „trzecioklasistów” – 48,3%). Co dwudziesty rodzic ucznia I klas gimnazjum jest zdania, że w klasie, do której chodzi jego dziecko upija się mniej więcej połowa uczniów (5,4%). W grupie rodziców „trzecioklasistów” odsetek takich opinii jest ponad 3-krotnie wyższy (16,1%), przy czym część spośród tych rodziców (3,4%) uważa, że upija się większość uczniów w klasie.**

4. Porównując wyniki badań z 2011 i 2015 r. warto zauważyć kilka zmian w opiniach rodziców zwłaszcza uczniów I i III klas gimnazjum. **W 2011 r. tylko 4% rodziców „trzecioklasistów” sądziło, że w klasie ich dziecka upija się mniej więcej połowa uczniów. Obecnie uważa tak 12,7% rodziców uczniów kończących edukację w gimnazjum czyli 3-razy więcej.**
5. **Najwyższy odsetek badanych, którzy dostrzegają problem używania narkotyków przez młodzież - w szkole do której chodzi jego dziecko - stanowią rodzice uczniów III klas gimnazjalnych. Niemal 2/5 spośród nich (38,2%) uważa, że używanie narkotyków przez uczniów jest istotnym problemem także w „ich gimnazjum”.** Przeciwnego zdania jest co trzeci badany rodzic „trzecioklasisty” kończącego gimnazjum (35%). Zdecydowanie rzadziej spostrzegają ten problem rodzice „szóstoklasistów” oraz uczniów I klas gimnazjum. **Srednio co czwarty z pierwszej wskazanej frakcji (24,6%) i co piąty rodzic gimnazjalisty z I klasy (21,7%) przyznaje, iż narkotyki to poważny problem, który występuje także w szkole, w której uczy się jego dziecko.**
6. **W ciągu ostatnich 4 lat odnotowano istotne zmniejszenie się odsetka rodziców „szóstoklasistów” oraz uczniów I klas gimnazjum, którzy uważali, że poważnym problemem w szkole, w której uczy się ich dziecko jest używania narkotyków przez uczniów.** W grupie rodziców uczniów VI klas szkół podstawowych odsetek badanych, którzy wyrażali taki pogląd **zmniejszył się w ciągu 4 lat o ponad 1/4 - z 34% w 2011 r. do 25% w 2015 r. (o 26,5%).** W populacji rodziców „pierwszoklasistów” z polickich gimnazjów **spadek ten jest jeszcze większy – z 38% w 2011 do 22% w 2015 r. (tj. ponad 42%).** Z kolei w grupie rodziców „trzecioklasistów” z polickich gimnazjów odnotowano wzrost odsetka badanych, którzy dostrzegają problem narkomanii wśród uczniów szkoły, do której chodzi ich dziecko. **W 2011 r. problem ten dostrzeżało 32% badanych rodziców zaś w roku 2015 - 38%.**
7. **Ponad 2/5 rodziców „szóstoklasistów” (43,9%) uważa, że w klasie, do której chodzi ich dziecko żaden z uczniów nie pali jeszcze papierosów.** Ponad połowa (55,3%) jest zdania, że po papierosy sięga kilku uczniów. **Wraz z wiekiem uczniów zmniejsza się odsetek rodziców, którzy twierdzą, że w klasie, w której uczy się ich dziecko żaden z uczniów nie pali papierosów.** W grupie rodziców uczniów I klas gimnazjum taką opinię wyraża jedynie co trzeci badany (36,4%) a wśród rodziców „trzecioklasistów” z polickich gimnazjów zaledwie 7,6%. **Rośnie także odsetek respondentów, którzy uważają, że w klasie, w której uczy się ich dziecko co najmniej połowa uczniów pali papierosy. W grupie rodziców uczniów I klas gimnazjum takiego zdania było jedynie 3,9% badanych zaś wśród rodziców „trzecioklasistów” taki pogląd wyraził co ósmy badany (11,9%).** Prawie 6% respondentów w tej grupie przyznało, że po papierosy sięga większość uczniów w klasie, do której chodzi ich dziecko. Porównując wyniki badań z 2011 i 2015 r. warto zauważyć **istotne zmiany w opiniach rodziców uczniów I klas gimnazjum. W 2007 r. tylko co dziesiąty (10,6%) z nich był zdania, że w klasie, w której uczy się jego dziecko żaden uczeń nie pali**

papierosów. Obecnie uważa tak ponad 3-krotnie większa grupa rodziców (36,4%).

8. Średnio co czternasty rodzic „szóstoklasisty” (7%) uważa, że w klasie, do której chodzi jego dziecko jest kilku uczniów używających dopalaczy, a 3,5% jest zdania że problem ten dotyka *mniej więcej połowy klasy*. Analizując wyniki badań wśród rodziców należy podkreślić **istotną różnicę w ocenie rozpowszechnienia używania dopalaczy pomiędzy rodzicami uczniów I i III klas gimnazjum.** W grupie rodziców „pierwszoklasistów” co dziesiąty (10,9%) stwierdził, że w klasie, do której chodzi jego dziecko jest **kilku uczniów używających dopalaczy**, a 6,2% przyznało, że problem ten dotyczy *mniej więcej połowy klasy*. Wśród rodziców „trzecioklasistów” **wyniki te są zdecydowanie wyższe. Co trzeci badany w tej grupie (32,2%)** uznał, że w klasie jego dziecka jest kilku uczniów używających dopalaczy, a prawie 13% jest zdania, że sięga po nie połowa klasy. Kolejne 2,5% rodziców uważa, że problem z dopalaczami ma większość lub niemal wszyscy uczniowie w klasie, do której chodzi jego dziecko.
9. Porównując tegoroczne (2015) wyniki badań polickich rodziców do rezultatów uzyskanych w 2011 r. należy podkreślić, iż **w ostatnich 4 latach istotnie wzrósł odsetek rodziców uczniów III klas gimnazjum, którzy sądzą, że dopalaczy używa mniej więcej połowa** a nawet **większość** lub **prawie wszyscy uczniowie** w klasie, w której uczy się ich dziecko. W 2011 r. taki pogląd wyraziło **4,4% badanych** (suma odpowiedzi: *mniej więcej połowa, większość oraz prawie wszyscy* lub *wszyscy*). **W badaniu przeprowadzonym w 2015 r. takiego zdania było już – 15,2% !!! To ponad 3-krotny wzrost.**
10. **Analizując skalę i nasilenie zjawiska przemocy rówieśniczej w szkole prawie połowa rodziców uczniów szóstych klas szkół podstawowych uznała, że jest to poważny problem w szkole, w której uczy się ich dziecko (48,7% - suma odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”).** Przeciwnego zdania był co trzeci rodzic w tej grupie badanych (32,8%), a co piąty nie miał w tej kwestii wyrobionego poglądu i wybierał odpowiedź „*trudno powiedzieć*” (18,5%). **Wśród rodziców uczniów I klas gimnazjalnych odnotowano niemal 2-krotnie niższy odsetek respondentów, którzy stwierdzili, iż przemoc wśród młodzieży stanowi poważny problem w szkole ich dziecka (28,7%).** Podobną opinię wyraził co trzeci rodzic „**trzecioklasisty**” kończącego naukę w gimnazjum (36,1%). Średnio co czwarty rodzic „**pierwszoklasisty**” i co trzeci ucznia III klasy gimnazjum miał poważne wątpliwości, jak odpowiedzieć na to pytanie i wybierał odpowiedź „*trudno powiedzieć*” (odpowiednio: 28,5% i 32%). Porównując wyniki tegorocznych badań (2015) do wyników podobnych badań przeprowadzonych w Policach w 2007 i 2011 r. możemy zauważyć **wysoki i stabilny od 8 lat odsetek rodziców „szóstoklasistów”, którzy uważają, że problem przemocy rówieśniczej jest także poważnym problemem w szkole, w której uczy się ich dziecko. W każdym z trzech przeprowadzonych badań taką opinię wyrażał co drugi rodzic w tej kategorii respondentów** (w 2007 - 50%, w 2011 - 54% i w 2015 - 49%). W badaniach zrealizowanych w 2015 r. w populacji **rodziców uczniów I klas gimnazjalnych odnotowano wysoki spadek odsetka badanych – z 49% w 2011 r. do 28% w 2015 r. - którzy**

spostreżali przemoc rówieśniczą, jako poważny problem w szkole ich dziecka. Faktycznie oznacza to istotne zmniejszenie się wspomnianej grupy o ponad 2/5 (41%).

11. **Rzeczywista skala zjawiska przemocy i agresji nauczycieli wobec uczniów w szkole jest trudna do oszacowania. Kwestii tej zazwyczaj towarzyszą duże emocje, które mogą mieć wpływ na ostateczną ocenę tego problemu. Nawet pojedyncze przypadki przemocy i agresji ze strony nauczycieli mogą sugerować, że jest to poważny problem w szkole. Prawdopodobnie znacznie częściej mamy tu do czynienia z przemocą psychiczną i w tym kontekście postrzegają ją również badani przez nas rodzice polickich nastolatków. Co czwarty rodzic „szóstoklasisty” (25,2%) i co piąty gimnazjalisty (odpowiednio: 21,6% w kl. I oraz 22,3% w kl. III) uważa, iż przemoc wobec uczniów ze strony nauczycieli to poważny problem w szkole, do której chodzi ich dziecko. Znaczące są także odsetki rodziców, którzy nie mają w tej sprawie wyrobionego zdania i wybrali odpowiedź „trudno powiedzieć”. Tak właśnie zachował się co dziesiąty rodzic ucznia VI klasy szkoły podstawowej (9,2%) i dwukrotnie więcej rodziców uczniów III klas gimnazjum (18,2%). W grupie rodziców uczniów I klas gimnazjum co siódmy badany (14,6%) stwierdził, że nie umie jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie. Większość rodziców w każdej z badanych przez nas grup uznała, że przemoc i agresja ze strony nauczycieli nie jest poważnym problemem w ich szkole. Taką opinię wyraziło prawie 2/3 rodziców „szóstoklasistów” (65,5%) oraz uczniów I klas gimnazjum (63,9%). Podobnego zdania było też prawie 60% rodziców „trzecioklasistów”.**

12. ***Poczucie bezradności i zagubienia oraz brak pomysłów na to, jak pomóc swojemu dziecku w rozwiązywaniu jego problemów*** świadczą o kryzysie, jaki dotknął rodzinę. To stwierdzenie wykorzystane w ankiecie jest jednym z istotnych wskaźników poziomu kompetencji rodzicielskich, a także „barometrem” kondycji psychicznej rodziców. **Co ósmy spośród rodziców uczniów szóstych klas szkół podstawowych (12%) przyznaje, iż często – jako rodzic - czuje się bezradny i zagubiony i nie wie jak pomóc swojemu dziecku w jego problemach.** W grupie rodziców uczniów I klas gimnazjalnych odsetek ten jest niemal identyczny (12,6%) zaś w populacji rodziców uczniów III klas gimnazjum jest on prawie dwukrotnie wyższy. **Co czwarty rodzic w tej frakcji (23,8%) często czuje się bezradny i zagubiony i nie wie, jak pomóc swojemu dziecku w jego problemach, a co piąty (22,1%) badany jest w tej sprawie wyraźnie niezdecydowany (wybierając odpowiedź „trudno powiedzieć”).** Ponad ¾ rodziców „szóstoklasistów” (76,9%) oraz uczniów I klas gimnazjum (76,3) odrzuca taki pogląd, jako niezgodny z ich odczuciami. W grupie rodziców „trzecioklasistów” jedynie połowa badanych nie zgadza się z taką opinią (54,1%). **W badaniu zrealizowanym w 2011 r. odsetek rodziców, którzy nie czuli się bezradni wobec problemów swoich dzieci i wiedzieli, jak im pomóc był zdecydowanie wyższy niż obecnie i wynosił 71,5%.**

Tak wysoki odsetek rodziców, którzy przyznają w badaniu, że nie wiedzą, jak pomagać swojemu dziecku w jego problemach albo czują się w tej sprawie bardzo pogubieni i bezradni stanowi poważne wyzwanie dla lokalnego

systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Kwestia ta powinna stać się przedmiotem poważnej debaty w gronie ekspertów i rodziców ze szkolnych rad rodziców polickich gimnazjów !!!!!

13. **Brak zaufania do własnego dziecka** to przede wszystkim oznaka bezradności, lęku i obaw rodziców związanych z częściową utratą kontroli nad postępowaniem własnych dzieci. Oznacza również, że rodzice zdają sobie sprawę z tego, że ich dziecko może podejmować różne ryzykowne zachowania, na które oni nie mają już realnego wpływu. W populacji rodziców uczniów szóstych klas „podstawówek”, **co dziesiąty badany przyznaje, że nie ma zaufania do swojego dziecka (9,4%)**. Wśród rodziców gimnazjalistów odsetek ten jest wyraźnie zróżnicowany. **W I klasach gimnazjum jedynie 6,3% rodziców potwierdza brak zaufania do swojego dziecka zaś w klasach III taką opinię prezentuje niemal 3-krotnie więcej badanych – 17,2%**. Należy jednak podkreślić, iż zdecydowana większość respondentów ma zaufanie do własnych dzieci. W ostatnich klasach szkół podstawowych taki pogląd wyraża ponad 87% badanych zaś w gimnazjach odpowiednio: 88,1% oraz 70,5%.
14. W większości przypadków (64-73%) rodzice mają poczucie, że znajdują „wspólny język” ze swoimi dziećmi. Jedynie **co piąty rodzic w każdej z badanych grup respondentów (23,1% wśród rodziców „szóstoklasistów” oraz 21,7% i 22,9% w gronie rodziców gimnazjalistów z kl. I i III) przyznało, iż coraz trudniej jest im rozmawiać ze swoim dzieckiem. W 2011 r. wielkości te były podobne**. Jedynie wśród rodziców „szóstoklasistów” odnotowano wówczas nieco niższy odsetek badanych, którzy przyznali, iż coraz trudniej jest im komunikować się z ze swoimi dziećmi (16,9%). **W tym zakresie możemy więc mówić o stabilizacji sytuacji**.
15. Zdecydowana większość badanych rodziców przyznaje, iż ustaliła w swoim domu jasne zasady dot. zachowania się dziecka. Takie zasady to podstawa, na której opiera się proces wychowawczy. **Wśród rodziców polickich „szóstoklasistów” ponad ¾ przyznało (75,3%), że ustaliło w swoim domu czytelne zasady dotyczące zachowania dziecka**. Jedynie 6,8% badanych stwierdziło, że takich reguł nie udało się jeszcze sformułować. **Warto podkreślić, iż w 2011 r. – co pokazały wyniki poprzednich badań (2011) – odsetek ten był prawie dwukrotnie wyższy i sięgał 13,3%**. Bardzo pozytywne zmiany w tym zakresie odnotowano również w grupie rodziców uczniów I klas gimnazjum. Obecnie tylko 6,3% rodziców z tej frakcji badanych przyznało, że nie udało im się jeszcze ustalić ze swoimi dorastającymi dziećmi jasnych zasad (norm) związanych z ich zachowaniem w różnych sytuacjach. **Cztery lata temu (w 2011 r.) odsetek ten był niemal 3-krotnie wyższy !!! (18,1%)**. W grupie rodziców uczniów III klas gimnazjum również odnotowano zmianę w tym zakresie w stosunku do wyników badań z 2011 r. – nie była ona jednak tak znacząca, jak poprzednio. W 2015 r. 9% rodziców stwierdziło, iż w ich rodzinie nie ustalono tego typu zasad zaś w 2011 r. problem ten podkreślił co siódmy badany rodzic (13,9%).
16. **Porównanie opinii rodziców nt. picia napojów alkoholowych przez ich dzieci z deklaracjami samej młodzieży** pokazuje, jak ograniczona jest w

tym zakresie wiedza_i orientacja rodziców. Do picia alkoholu w ostatnich 12 miesiącach przyznaje się prawie 84% najstarszej badanej młodzieży (uczniów III kl. gimnazjum) – to jest **ponad 4-krotnie więcej niż uważali rodzice !!!**

W pierwszych klasach gimnazjum to zróżnicowanie jest jeszcze zdecydowanie największe. Do picia alkoholu w tej grupie przyznaje się prawie 2/5 badanych nastolatków (38,9%) – to jest **11 razy więcej niż wynikałoby to z opinii rodziców !!!**

Bardzo duże zróżnicowania pomiędzy opiniami rodziców i faktycznymi zachowaniami nastolatków odnotowano także w najmłodszej badanej grupie tj. wśród „szóstoklasistów” uczących się w szkołach podstawowych. Co szósty z nich (18,3%) przyznał, iż pił alkohol w ciągu ostatnich 12 miesięcy. **W opinii rodziców takich uczniów jest ponad 4-krotnie mniej.** Wyniki te jednoznacznie wskazują, iż **zdecydowana większość rodziców nie jest świadoma ryzykownych zachowań swoich dzieci związanych z piciem alkoholu.**

17. W badaniach rodziców „szóstoklasistów” **ani jeden z respondentów nie stwierdził, że jego dziecko upiło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy. Wśród rodziców gimnazjalistów odnotowano minimalny odsetek** tych, którzy przyznali, że ich synowi lub córce zdarzyły się tego typu zachowania w ostatnim roku. W grupie rodziców „pierwszoklasistów” wspomniało o tym 0,7% badanych zaś w grupie rodziców „trzecioklasistów” 1,6%. **Porównując te dane do wyników tegorocznych badań polickich nastolatków odkrywamy ogromne dysproporcje pomiędzy opiniami rodziców a rzeczywistym obrazem, jaki wyłania się z deklaracji samej młodzieży.** Do upicia się w ostatnich 12 miesiącach przyznało się prawie 2/5 uczniów III kl. gimnazjum (39%) – to jest **wielokrotnie więcej** (ponad 38 razy) **niż twierdzili rodzice badanych nastolatków !!!** W I kl. gimnazjum to zróżnicowanie jest również ogromne, choć nieco mniejsze niż w grupie „trzecioklasistów”. W ostatnim roku upiło się 10% badanych „pierwszoklasistów” - to jest **14 razy więcej !!!** - niż sądzili rodzice.

18. **Porównując wyniki badań wśród rodziców przeprowadzone w 2007, 2011 i 2015 r. możemy zauważyć pozytywne zmiany dotyczące przekonań rodziców w zakresie rozpowszechnienia picia alkoholu przez ich dzieci w okresie ostatnich 12 miesięcy.** W grupie rodziców „szóstoklasistów” odnotowano podobny odsetek respondentów, którzy stwierdzili, że ich dziecko w ostatnim roku piło alkohol, jak w roku 2011. **Taką opinię wyraziło 4,2% badanych. Warto podkreślić, iż w 2007 r. odsetek ten był dwu i półkrotnie wyższy (10,9%).** Należy także zwrócić uwagę, iż w okresie ostatnich 4 lat w badaniach młodzieży uczącej się w szóstych klasach SP nie odnotowano istotnych zmian w zakresie rozpowszechnienia picia alkoholu (w 2011 r. do picia alkoholu w ciągu ost. 12 miesięcy przyznało się 21,1% zaś w 2015 r. 18,3%). **Istotną zmianę odnotowano w badaniu rodziców „pierwszoklasistów” a także „trzecioklasistów” kończących już naukę w gimnazjum.** W obu przypadkach **istotnie statystycznie zmniejszyła się populacja rodziców, którzy stwierdzili, iż ich dzieci piły alkohol w okresie ostatnich 12 miesięcy.** Odsetek rodziców „trzecioklasistów”, którzy wyrazili taki pogląd w 2015 r. był o prawie 1/3 niższy niż w 2011 r. (spadek z 30% w 2011 r. do 18,8% w 2015 r.).

19. Porównując wyniki badań polickich gimnazjalistów, a zwłaszcza „trzecioklasistów”, **dotyczące używania przez nich narkotyków w okresie ostatnich 12 miesięcy** z opiniami, jakie w tej samej sprawie przedstawili ich rodzice - należy podkreślić ogromną dysproporcję jaka występuje w tym kontekście. **W opinii rodziców po marihuanę sięgało niecałe 2% nastolatków** z tej grupy (1,6%). **W badaniach przeprowadzonych bezpośrednio z tą frakcją młodzieży do używania marihuany przyznał się prawie co czwarty „trzecioklasista” (23,2%) – to jest ponad 14 razy więcej.** W I klasach gimnazjum ani jeden z badanych rodziców uczniów nie stwierdził, że jego dziecko w ciągu ostatniego roku używało marihuany. **Porównując te dane z wynikami badań samej młodzieży** (uczniów I kl. gimnazjum) możemy zauważyć bardzo istotną różnicę. Do używania marihuany w ostatnich 12 miesiącach przyznał się co piętnasty badany „pierwszoklasista” (6,7%). **W klasach szóstych SP tylko 1,7% rodziców stwierdziło, że ich dziecko w ostatnim roku używało narkotyków. Obraz ten jest zgodny z rzeczywistością, jaka wyłania się z badania młodzieży.**
20. Porównując wyniki badań z 2015 r. do rezultatów podobnych badań z 2011 r. należy podkreślić **kilka istotnych zmian, jakie odnotowano w sferze dostępności substancji psychoaktywnych dla niepełnoletniej młodzieży.** Przede wszystkim **warto zauważyć wyraźny wzrost populacji rodziców uczniów III kl. gimnazjum,** którzy wyrazili opinię, że **ich dziecko mogłoby łatwo kupić narkotyki w Policach.** W 2011 r. uważał tak co czwarty rodzic w tej grupie respondentów (26,8%) a obecnie taką opinię ma już co trzeci badany ojciec lub matka 15-16-latka kończącego naukę w polickim gimnazjum (33,8%). Wśród rodziców uczniów I kl. gimnazjum nie odnotowano żadnej zmiany w tym zakresie (32,8% w 2011 i 33,4% w 2015). Zmniejszenie odsetka rodziców, według których ich dziecko łatwo mogło zdobyć narkotyki w Policach stwierdzono natomiast wśród rodziców „szóstoklasistów”. w 2011 r. co czwarty z nich uważał, że jest to łatwe (27,5%), a obecnie takiego zdania jest co piąty badany (19,5%).
21. **Badani rodzice przyznają również, że ich dziecko może łatwo kupić w Policach wszystkie napoje alkoholowe, a zwłaszcza piwo. Taki pogląd wyraża prawie połowa respondentów w grupie rodziców „szóstoklasistów” (46,6%) i około 60% rodziców gimnazjalistów (58,2% rodziców uczniów I kl. gimnazjum i 62,2% rodziców uczniów III kl. gimnazjum). Bardzo wysokie są również odsetki badanych, którzy przyznają, iż ich 13-14 letnie dzieci mogą z łatwością kupić wódkę. Tak uważa prawie 1/3 rodziców „szóstoklasistów” (30,5%) i ponad 2/5 rodziców gimnazjalistów – 41,8% w kl. I oraz 45,9% w kl. III. To bardzo niepokojąca sytuacja, która wymaga szybkiego podjęcia różnorodnych działań profilaktyczno-interwencyjnych adresowanych również do polickich sprzedawców.** W 2015 r. wyraźnie wzrosły odsetki rodziców uczniów I klas gimnazjum, którzy uważali, że ich dziecko (13-14-latek) może z łatwością zdobyć różne alkohole, w tym wino i wódkę. W 2011 – 38,5% badanych uważało, że ich dzieciom łatwo byłoby zdobyć wino a 33,6% twierdziło tak w przypadku wódki - w 2015 odsetki te były wyraźnie wyższe - odpowiednio 49,6% (wino) oraz 41,8% (wódka).

22. Ponad 3/5 rodziców polickich „szóstoklasistów” (62,8%) i co drugi rodzic gimnazjalisty stwierdził, że **nic nie słyszał o szkolnym programie profilaktyki**. To zdecydowanie gorszy wynik niż w badaniach z 2011 r., kiedy to jedynie 2-5% rodziców stwierdziło, że nic nie słyszało nt. wspomnianego programu, a zdecydowana większość miała w tej sprawie ogólną orientację. Podobnie złe rezultaty odnotowano w badaniu w 2007 r., kiedy to również 50-60% badanych rodziców nic nie słyszało o wspomnianym programie profilaktyki. Co czwarty rodzic „szóstoklasisty” (28,3%) i co trzeci gimnazjalisty przyznał, że „coś” słyszał na temat takiego programu, ale były to tylko ogólne informacje (32,4% w kl. I oraz 37,8% w kl. III). **Jedynie 8,8% rodziców „szóstoklasistów” i co szósty rodzic gimnazjalisty (15,8% w kl. I i 16% w kl. III) przyznał, że nie tylko słyszał o szkolnym programie profilaktyki ale także poznał jego główne cele i założenia.** Wynik ten pokazuje, iż w okresie ostatnich 4 lat szkolny program profilaktyki został w znacznym stopniu zmarginalizowany a informacje nt. jego realizacji docierały wyłącznie do tych rodziców, którzy bardzo interesowali się różnymi działaniami szkoły!!!!!!.
23. **Prawie połowa rodziców „szóstoklasistów” (49,6%) oraz rodziców uczniów I kl. gimnazjum (46,4%), a także czterech na dziesięciu rodziców „trzecioklasistów” z polickich gimnazjów (39,8%) stwierdziło, że w ciągu ostatniego roku w szkole, w której uczy się jego dziecko nie były realizowane żadne zajęcia dla rodziców (z udziałem specjalisty np. psychologa, terapeuty) dotyczące problemu używania narkotyków przez młodzież.** Przeciwnego zdania był jedynie co siódmy rodzic ucznia VI klasy SP (14,8%) oraz 11-17% rodziców gimnazjalistów. Wyniki te wyraźnie wskazują, iż w bardzo niewielkim zakresie w polickich szkołach organizowane są tego typu działania profilaktyczne skierowane do rodziców. Warto zaplanować w szkolnym kalendarzu choć jedno takie spotkanie przy okazji szkolnej wywiadówki z rodzicami.
24. Porównując **wyniki badań z 2007, 2011 i 2015 roku notuje się systematyczny spadek odsetka rodziców polickich gimnazjalistów (w obu badanych grupach), którzy przyznają, że w szkole w której uczy się ich dziecko – w ciągu ostatniego roku – były prowadzone zajęcia dla rodziców (z udziałem specjalisty np. psychologa, terapeuty) dotyczące problemów związanych z używaniem narkotyków przez młodzież.** W 2007 r. co czwarty badany rodzic gimnazjalisty potwierdził realizację tego typu zajęć adresowanych do rodziców. W 2011 r. istotnie zmniejszył się odsetek badanych, którzy wiedzieli o tego typu ofercie profilaktycznej – wśród rodziców „szóstoklasistów” oraz rodziców uczniów I kl. gimnazjum. **W badaniach z 2015 r. odnotowano dalszy spadek odsetka rodziców w tym zakresie, w obu grupach rodziców gimnazjalistów i nieznaczny wzrost wśród rodziców „szóstoklasistów”.** Analizując wyniki trzech kolejnych badań rodziców polickich gimnazjalistów należy podkreślić **wyraźny niekorzystny trend, który wskazuje, że zakres działań profilaktycznych skierowanych do rodziców, dot. Tak ważnej kwestii, jak używanie narkotyków przez młodzież – wydaje się coraz mniejszy.**

